

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118211750
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8118211750.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Anny Ilčinovej v sporovej veci žalobcov: 1/ Y. T., A.. X.X.XXXX, W. E. XX, XXX XX Ľ., 2/ A. T., A.. XX.X.XXXX, W. E. XX, XXX XX Ľ., 3/ P. T., A.. XX.XX.XXXX, W. E. XX, XXX XX Ľ., zastúpených: JUDr. Martina Kožárová Jenčová, advokátka so sídlom v Prešove, Slovenská 69, IČO: 42086698, proti žalovaným: 1/ S. W., A.. X.X.XXXX, W. A.. X.. P. XXX/XX, XXX XX D., zastúpeného: JUDr. Ernest Vokál, advokát so sídlom v Prešove, Hlavná 61, IČO: 42238935, 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpeného: JUDr. Felix Neupauer, advokát so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, IČO: 37928422, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcov a žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 10C/50/2018-84 zo 6.2.2020, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo vzťahu k žalobkyni 1/ vo výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené a vo výroku o zamietnutí žaloby nad sumu 3.000,- eur.

Mení rozsudok vo vzťahu k žalobkyni 1/ výroku o zamietnutí žaloby do sumy 3.000,- eur tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 1/ ďalších 2.000,- eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plnenia druhého žalovaného.

Potvrdzuje rozsudok vo vzťahu k žalobkyni 2/.

Potvrdzuje rozsudok vo vzťahu k žalobcovi 3/ vo výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené a vo výroku o zamietnutí žaloby nad sumu 8.000,- eur.

Mení rozsudok vo vzťahu k žalobcovi 3/ vo výroku o zamietnutí žaloby do sumy 8.000,- eur tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi 3/ ďalších 2.000,- eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plnenia druhého žalovaného.

Žiadna zo sporových strán nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyni 1/ 1.000,- eur, žalobkyni 2/ 8.000,- eur a žalobcovi 3/ 6.000,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom plnením jedného zo žalovaných v rozsahu plnenia zaniká povinnosť plnenia druhého žalovaného. V prevyšujúcej časti žalobu žalobcov zamietol. Určil, že žalobcovia majú nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že z rozsudku OS Prešov č.k. XT/XX/XXXX-XXX vyplýva, že žalovaný 1/ bol uznaný vinným, že dňa 18.3.2017 v čase približne o 19:30 hod. v obci Č. F. X. na ceste I/68 ako vodič motorového vozidla porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. f) a § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pretože počas toho ako viedol motorové vozidlo značky Renault Master, EČV X.-XXXAZ v smere jazdy od mesta X. do mesta D., neprispôobil rýchlosť jazdy poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a okolnostiam, ktoré možno predvídať a jazdil rýchlosťou vyššou ako rýchlosťou, pri ktorej by bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú mal rozhľad, a z toho dôvodu nedal prednosť chodcovi, ktorý vstúpil na vozovku a prechádzal cez priechod pre chodcov z ľavej strany cesty na pravú stranu cesty, z pohľadu vodiča jazdiaceho v pravom jazdnom pruhu, následkom čoho došlo k zrážke uvedeného vozidla s chodcom P. T., A.. X.XX.XXXX, ktorý utrpel zranenia, ktorým na mieste podľahol. Týmto konaním žalovaným 1/ spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona.

3. Z potvrdenia I. A. Q. F. vyplýva, že žalobkyni 2/ bola poskytnutá psychologická krízová intervencia ako reakcia na jej stav vyvolaný náhlou smrťou otca cudzím zavinením (č.l. 6).

4. Z exekučného spisu OS Prešov sp. zn. XXEr/XXX/XXXX vyplynulo, že žalobkyňa 1/ podala návrh na vymoženie výživného voči nebohému.

5. Pokiaľ ide o trestný spis sp.zn. XT/XX/XXXX, zo znaleckého posudku znalca G.. U. X., znalca v odbore doprava cestná vyplýva spoluzavinenie poškodeného a právneho predchodcu žalobcov na škodovej udalosti.

6. Znalec totiž uviedol, že technicky je preukázateľné tvrdenie, že uvedený chodec ešte pred samotným vstupom na vozovku mal vytvorené podmienky pre sledovanie prechádzajúcich vozidiel k priechodu pre chodcov z oboch smerov jazdy, z jeho pohľadu jak z ľavej (v smere od D.), tak aj z pravej strany (v smere od X.). Z toho vyplýva, že po technickej stránke chodec mal vytvorené podmienky pre zabránenie svojej zrážke, a to za predpokladu vstupu na vozovku až po prejazde daných vozidiel okolo neho a naprieč vozovkou začať prechádzať až to by bolo pre neho bezpečné. Za pozornosť stojí poukázať na skutočnosť, kde podľa vyjadrenia znalca z odboru súdne lekárstvo, chodec v čase zrážky mal v krvi 3,3 promile etylalkoholu, čo z lekárskeho hľadiska je posudzované ako ťažký stupeň opitosti. V takomto stave chodec nie je schopný odhadnúť vzdialenosť a ani rýchlosť prichádzajúcich vozidiel.“

7. Pokiaľ ide o judikatúru zaoberajúcu sa náhradou nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravnej nehody, súd poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. II.ÚS 517/99, podľa ktorého zavinená smrť blízkej osoby môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym, citovým a kultúrnym väzbám predstavovať natoľko vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť spoločnosti. Z tohto pohľadu občiansky zákonník dáva podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby.

8. Ústavný súd ČR ďalej vo veci sp. zn. IV.ÚS 315/01 uviedol, že zodpovednosť za zásah do osobnostných práv je zodpovednosťou objektívneho charakteru, čo znamená, že občiansko-právna sankcia vzniká na objektívnom základe, jej nastúpenie nevyžaduje zavinenie. Vznikla nemajetková ujma na osobnosti postihnutej osoby je pre ňu rovnako závažná bez ohľadu na to, či jednal pôvodca zásahu zavinené či nie. Subjektívny prvok zavinenia má význam pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka v rámci zohľadnenia okolností za ktorých k porušeniu práva došlo. K tomu ústavná sudkyňa E. Vagnerová k nálezu sp. zn. PL.ÚS 16/04 zo dňa 4.5. 2005 vo svojom odlišnom stanovisku uviedla, že forma a intenzita zavinenia by mala hrať kľúčový význam pre stanovenie povinnosti nahradiť škodu za citovú ujmu poškodeného.

9. Keďže žalobkyňa 1/ je manželkou nebohého a žalobcovia 2/ a 3/ jeho deťmi a bol preukázaný ich vzájomný blízky vzťah, aktívna vecná legitímácia na ich strane je daná.

10. Intenzita vzťahu medzi rodičom a dieťaťom je spravidla najvyššia. Žalobkyňa 2/ bola vo vzťahu k zomrelému jeho dcérou. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že ich vzťah bol veľmi dobrý. Napriek tomu, že žalobkyňa 2/ bola vo veku cca 10 - 11 rokov zverená do osobnej starostlivosti matky, tak bývala aj u nebohého otca. Aj v čase stredoškolského štúdia sa snažila svoj voľný čas deliť medzi nebohého

otca a matku. Stav spôsobený smrťou otca musela žalobkyňa 2/ riešiť aj formou psychologickéj pomoci, čo preukázala. Z uvedených dôvodov má súd za to, že žalobkyňa 2/ patrí nemajetková ujma vo výške priznanej jej sestre (G.) rozsudkom č.k. 9C/20/2018-59. Na uvedenom nič nemení ani to, že sestra G. bola zverená do osobnej starostlivosti otca, keďže v čase rozhodovania mala cca 17 rokov a bolo potrebné vo väčšej miere prihliadať na jej názor. Výpoveďou žalobkyne 2/ má však súd preukázané, že jej vzťah k nebohému otcovi sa vyrovnal vzťahu sestry. Žalobca 3/ bol synom nebohého. Vo výpovedi uviedol, že ich vzťah bol pozitívny, avšak bez nejakých podrobností. Chodil ho navštevovať po práci. Tvrdenú psychiatrickú liečbu po smrti otca nepreukázal. Keďže pracoval, ani jeho finančná závislosť nebola na úrovni žalobkyne 2/. Z uvedených dôvodov má súd za to, že žalobcovi 3/ treba priznať náhradu nemajetkovej ujmy v menšom rozsahu, ako to bolo u žalobkyne 2/ a sestry z konania 9C/20/2018. Žalobkyňa 1/ bola manželkou nebohého. Keďže neboli rozvedení, tak spĺňa definíciu blízkej osoby podľa § 116 OZ (Blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.). Manželia však dlhodobo od roku 2010 nežili v spoločnej domácnosti. Žalobcovia však tvrdili, že ich rodičia si v poslednom období znovu k sebe nachádzali cestu a ako rodina sa opätovne zblížovali. Podanie exekučného návrhu žalobkyňou 1/ voči nebohému nemôže byť v jej neprospech, keďže išlo o výživné pre maloleté deti. Aj keď intenzita vzťahu žalobkyne 1/ k nebohému bola nižšia ako u jej detí, predsa len jeho smrť je pre žalobkyne 1/ ujmu, preto súd aj jej, aj keď v podstatne nižšej miere, peňažnú náhradu priznal. Čo sa týka veku zomrelého a žalobcov, treba uviesť, že nebohý bol v produktívnom veku 46 rokov a bolo teda možné predpokladať, že vzťah medzi nebohým a žalobcami mohol pokračovať niekoľko desaťročí. Otázka hmotnej závislosti bola preukázaná u študujúcej žalobkyne 2/, preto jej aj bola priznaná najvyššia náhrada. Z hľadiska verejného práva bola poskytnutá citeľná satisfakcia formou odsúdenia žalovaného 1/ v trestnom konaní.

11. Pri zvažovaní výšky nemajetkovej ujmy ďalej súd bral do úvahy aj okolnosti, ktoré vymedzil Ústavný súd ČR vo veci sp. zn. I. ÚS 2844/14, ako okolnosti, ktoré sa zohľadňujú na strane zodpovednej osoby. Na strane zodpovednej osoby teda týmito okolnosťami sú:

- a) Postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenia a pod.).
- b) Dopad udalostí do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby.
- c) Majetkové pomery škodcu.
- d) Miera zavinenia, eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby.

Je zreteľné, že postoj pôvodcu zásahu môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými. Ústretové chovanie, ospravedlnenie, či prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy. Naopak, jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť ju môže tiež prehliť. Je nutné prihliadať tiež k jeho majetkovým pomerom tak, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že žalovaný 1/ svoje konanie oľutoval, ospravedlnil sa za neho a snažil sa byť žalobcom nápomocný pri vybavovaní pohrebu, poisťnej udalosti a pod., čo potvrdil žalobca už v konaní 9C/20/2018. Z hľadiska postoja žalovaného tu teda neboli okolnosti, ktoré by viedli k zvýšeniu nemajetkovej ujmy nad priemernú sumu súdmi priznávanú pri nedbanlivostnom zavinení škodcu, ktorá predstavuje medzi najbližšími príbuznými so štandardnými vzťahmi (teda medzi manželmi a medzi rodičmi a deťmi) cca sumu 20.000,- eur. Majetkové pomery žalovaného 1/ nie sú žiadnym spôsobom nadštandardné, a teda priznaním vyššej finančnej náhrady ako priznaná bola by mohlo dôjsť k tomu, že by bola ohrozená jeho existencia, resp. by takáto náhrada z jeho strany možná nebola. Pokiaľ ide o mieru zavinenia, je zrejme, že v danom prípade spoluzavinenie zo strany nebohého bolo značné. Aj v prípade nemajetkovej ujmy totiž škodca zodpovedá iba za to, čo spôsobil. Súd teda aplikoval § 441 OZ - Ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám a spoluzavinenie nebohého v zmysle znaleckého posudku stanovil na 60%. Súd teda na základe vyššie uvedených kritérií a ich rozboru, priznal nemajetkovú ujmu vychádzajúc z priemernej náhrady 20.000,- eur (zníženej najmä u žalobkyne 1/ pre nižšiu intenzitu vzťahov so zomrelým) a po odpočítaní 60 % spoluúčasti nebohého, vo výške 1.000,- eur u žalobkyne 1/, vo výške 8.000,- eur u žalobkyne 2/ a vo výške 6.000,- eur u žalobcu 3/. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností má súd priznané odškodnenie uvedené vo výroku tohto rozsudku za dostačujúce.

12. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP s tým, že je možné priznať žalobcom plnú náhradu trov konania, pokiaľ výška plnenia, ktorá im bola priznaná závisela od úvahy súdu.

13. Proti rozsudku v zákonnej lehote podali odvolanie žalobcovia ako aj žalovaný 2/.

14. Žalobcovia podali odvolanie proti výrokom, ktorými bola ich žaloba zamietnutá. Odvolanie odôvodnili ustanovením § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ustanovením § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

15. Poukázali na to, že súd správne vychádzal z toho, že nečakané úmrtie manžela a otca znamenalo závažný zásah do osobnostných práv žalobcov. Výška nemajetkovej ujmy však nezodpovedá princípu spravodlivosti a primeranosti. Súčasťou súkromného života je aj rodinný život zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, a preto rešpektovanie rodinného života musí zahŕňať aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími členmi rodiny, aby bolo možné rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Vodiacimi parametrami proporcionálneho a spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti. Výška náhrady nemajetkovej ujmy by mala odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Priznaná výška nemajetkovej ujmy však tieto atribúty nenapĺňa. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal z toho, že priemerná suma pri nedbanlivostnom zavinení škodcu pri najbližších príbuzných je asi 20.000,- eur. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku však nie je zrejmé, ako súd k tejto sume dospel. Preto je v tejto časti rozsudok nepreskúmateľný. V skutočnosti judikatúra viacerých súdov na Slovensku potvrdzuje širší rozsah poskytnutia tejto nemajetkovej ujmy v horizonte medzi 20.000,- až 40.000,- eur. Súd teda vychádzal len z minimálnej sumy odškodnenia a nie z priemernej sumy náhrady nemajetkovej ujmy.

16. Následne zistenú výšku nemajetkovej ujmy upravil zohľadniac mieru spoluzavinenia nebohého. Výslednú sumu 8.000,- eur priznal len žalobkyňi 2/, keďže jej vzťah k otcovi považoval za porovnateľný so vzťahom jej sestry. Vo vzťahu k žalobcovi 3/ túto sumu znížil, pričom poukázal na to, že žalobca v čase otцovej smrti pracoval. Takéto odôvodnenie neobstojí. Je nesúladne s princípom spravodlivosti, keď priznaná nemajetková ujma pri súrodencoch je rozdielna. Rozhodnutie súdu totiž v takom prípade vyvoláva záver, že vzťah syna k otcovi bol v nižšej intenzite a kvalite, ako bol vzťah jeho sestier s otcom a jeho ujma bola menšia, čo však nie je pravda, a takýto záver nevyplýva z vykonaného dokazovania.

17. Nečakaná smrť otca zasiahla všetkých členov rodiny, vrátane žalobcu 3/. Žalobcovi 3/ matka najprv tvrdila, že otec je po nehode v nemocnici, aby ho tak uchránila od absolútneho šoku zo smrti otca, ktorý by nezvládol. Až následne mu oznámila, že otec zomrel.

18. Fakt, že žalobca 3/ v čase smrti otca už pracoval neodôvodňuje priznanie nižšej nemajetkovej ujmy. Smrťou otca sa žalobcovi 3/, rovnako ako jeho sestram, nenávratne a podstatným spôsobom zmenil život. V podstatnej miere bol nútený prevziať úlohu muža v rodine a stal sa oporou pre svoje sestry a matku. Je zrejmé, že s otcom mal dobrý vzťah, bol s ním v pravidelnom kontakte a zdieľali spoločné záujmy. Smrťou otca prišiel o možnosť zdieľať s ním všetky pozitívne a negatívne stránky života. Otec má v živote syna vždy veľmi podstatný význam, a to bez ohľadu na to, v akej fáze života sa nachádza. Žalobca 3/ v čase smrti otca už pracoval, avšak stále bol vo veku, kedy rodičia sú preňho najbližšími osobami. Nie je ženatý, nemá vlastnú rodinu, a teda prirodzene bol otec jedným z najdôležitejších ľudí v jeho živote.

19. Nie je možné spochybňovať, že aj pre žalobcu 3/ bola náhla smrť šokom a vyvolala pocit intenzívneho smútku. Smrť otca žalobcu 3/ taktiež zasiahla a neznamená to, že by jeho ujma bola menšia. Preto priznanie nižšej náhrady nemajetkovej ujmy nemožno považovať za spravodlivé. Pokiaľ súd žalobcovi 3/ znížil náhradu nemajetkovej ujmy s tým, že v tom čase už pracoval, mal potom prihliadnuť na to, že žalobkyňa 2/ v čase smrti otca ako najmladšia z detí navštevovala školu, maturovala a že bola na otca odkázaná v najväčšej miere. Túto skutočnosť však súd pri vymedzení náhrady nemajetkovej ujmy nezohľadňoval.

20. Pokiaľ ide o žalobkyňu 1/, táto bola manželkou nebohého. Súd jej priznal náhradu len vo výške 1.000,- eur a poukázal na to, že žalobkyňa 1/ nežila s manželom v spoločnej domácnosti. Rodinný život zahŕňa aj vzťahy medzi najbližšími príbuznými bez ohľadu na to, či spolu trvale žijú alebo nie, a

protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Aj keď je akceptovateľné zníženie náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu oddelených domácností žalobkyne a jej manžela, suma 1.000,- eur nepredstavuje takú náhradu, ktorá by aspoň čiastočne zmierňovala ujmu žalobkyne. Na základe toho navrhli, aby odvolací súd rozsudok zrušil vo výrokoch, ktorými bola žaloba zamietnutá a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

21. Žalovaný 2/ podal odvolanie proti výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené.

22. Odvolanie odôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písm. d) CSP, t.j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a ustanovením § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

23. Poukázal na to, že súd sa nedostatočne vysporiadal s tým, že absentuje priama príčinná súvislosť medzi dopravnou nehodou a zásahom do osobnostných práv žalobcov. Takto zaťažil rozsudok vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti.

24. Pokiaľ súd usúdil, že žalovaný 2/ je v konaní pasívne legitimovaný, bolo nevyhnutné zaoberať sa dôsledne atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, a to vo vzťahu k žalovanému 2/ v kontexte Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Treba vychádzať z § 5 ods. 1 písm. h) Zákona o povinnom zmluvnom poistení, v zmysle ktorého poisťiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou.

25. Vzhľadom na skutočnosť, že vo vzťahu k žalovanému 2/ je poistnou udalosťou dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na už primárne a priame následky tejto dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Ujmu, ktorú utrpeli rodinní príslušníci treba považovať za nepriamy následok nehody.

26. Aj v prípade akceptovania premisy, že pod škodou na zdraví je možné výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je žalovaný 2/ priamo zo Zákona o povinnom zmluvnom poistení oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu, a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, keďže žalobcovia neboli priamymi účastníkmi dopravnej nehody. Je absurdné, aby súdy nekriticky bez ďalšieho akceptovali tvrdenia žalobcov, pretože je potrebné k týmto nárokom ako k škode pristupovať v celku a so všetkými dopadmi, nielen tými, ktoré sú pre žalobcov pozitívne.

27. Ako vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (2Cdo/73/2006), v prípade nárokov škodovej povahy, príčinná súvislosť musí byť priama a nestačí, aby bola sprostredkovaná, nakoľko pri akceptácii takého výkladu by bolo možné ju odvodzovať donekonečna. Práve z tohto dôvodu Zákon o povinnom zmluvnom poistení obsahuje zákonnú výluky z povinnosti plniť za poisteného, pokiaľ škoda nie je v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou vo všeobecnosti. Povinnosť poisťovateľa hradíť za poisteného zákon obmedzuje na nároky vzniknuté výlučne v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, teda jej priamym účastníkom alebo osobám, ktorým v dôsledku dopravnej nehody vznikla škoda, avšak priamo na majetku. Takýmito osobami žalobcovia nie sú. Na základe toho navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil a žalobu voči žalovanému 2/ zamietol.

28. V následnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného 2/ zotrvali žalobcovia na svojej doterajšej argumentácii (§ 374 ods. 1 CSP).

29. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to po nariadení odvolacieho pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcov je čiastočne dôvodné, zatiaľ čo odvolanie žalovaného 2/ nie je dôvodné.

30. So zreteľom na použitú argumentáciu žalobcov z hľadiska rozsahu a dôvodov odvolania (§ 379, 380 CSP) je rozhodnutie súdu prvej inštancie v prevažujúcej miere vecne správne a nemožno sa stotožniť s argumentáciou žalovaného 2/. Nemožno mať pochybnosti o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie a neboli zistené vady konania, ktoré by mohli mať za následok

nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd prvej inštancie čiastočne pochybil len pri ustálení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobkyni 1/ a žalobcovi 3/, čo bolo možné napraviť v odvolacom konaní postupom podľa § 388 CSP v podobe čiastočnej zmeny napadnutého rozsudku vo vzťahu k týmto žalobcom.

31. Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy (§ 11 Občianskeho zákonníka).

32. Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

33. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

34. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

35. Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti (§ 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

36. Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá (§ 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

37. Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil (§ 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

38. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve.

39. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poisťné plnenie,

d) ušlého zisku.

40. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že právny predchodca žalobcov (manžel žalobkyně 1/ a otec žalobcov 2/, 3/) bol obeťou dopravnej nehody, ktorá sa udiala 18.3.2017 o 19.30 hod. v obci Č. F. X.. Bol zrazený a usmrtený osobným motorovým vozidlom značky Renault Master EČV X.-XXXAZ, ktoré viedol žalovaný 1/. Bolo preukázané už v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. XT/XX/XXXX, že žalovaný 1/ za túto dopravnú nehodu zodpovedá, nakoľko neprispôbil rýchlosť jazdy poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky, ako aj okolnostiam, ktoré možno predvídať a jazdil vyššou rýchlosťou ako tou, pri ktorej by bol schopný vozidlo zastaviť na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad, pričom nedal prednosť chodcovi - P. T. - právnenému predchodcovi žalobcov.

41. V dôsledku toho je nepochybné, že žalovaný 1/ nesie zodpovednosť na vzniku tejto dopravnej nehody a na následku, ktorý postihol právneho predchodcu žalobcov v podobe jeho usmrtenia. Tento škodový následok - usmrtenie P. T. je v priamej príčinnej súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou a činnosťou žalovaného 1/ ako vodiča, preto nemožno akceptovať námietky žalovaného 2/ uvedené v jeho

odvolaní, že neexistuje priama príčinná súvislosť medzi nemajetkovou ujmom žalovaných a poistnou udalosťou ako takou.

42. Pokiaľ žalovaný 2/ argumentuje rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/73/2006 z 30.1.2007, podľa ktorého príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného, pričom o takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz syna, treba konštatovať, že táto judikatúra nie je aplikovateľná v prejednávanej veci, ktorá sa týka nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj v zmysle § 4 a nasl. zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnkov. V tejto súvislosti treba poukázať predovšetkým na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasová C-22/12 z 24.10.2013, podľa ktorého ustanovenia Smerníc Rady 72/166/EHS, 84/5/EHS a 90/232/EHS sa majú vykladať tak, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z hľadiska vnútroštátneho bola táto problematika upravená následne rozhodnutiami Ústavného súdu SR sp.zn. III.ÚS 646/2015 a I.ÚS 4744/2016. Za týchto okolností nemá odvolací súd pochybnosti o zodpovednosti oboch žalovaných (a teda aj žalovaného 2/ ako poistiteľa v nadväznosti na ust. § 4 a nasl. zák. č. 381/2001 Z.z.) za nemajetkovú ujmu, ktorá stratou právneho predchodcu bola žalobcom spôsobená.

43. Pokiaľ súd prvej inštancie uvažoval s odškodnením pozostalých vo výške 20.000,- eur, neznamená to, že by sa zásadným spôsobom odchyľil od rozhodovacej praxe, ktorú súdy Slovenskej republiky v tomto smere realizujú. Samotní žalobcovia vo svojom odvolaní poukazujú na to, že priznanie odškodnenia vo výške 20.000,- eur až 40.000,- eur je v zásade rozhodovacou praxou súdov v Slovenskej republike.

44. V každom prípade však treba konštatovať, že odškodnenie pozostalých z dôvodu nemajetkovej ujmy je vecou voľnej úvahy súdu, pri ktorej súd zvažuje všetky právne významné okolnosti spoluurčujúce výšku tejto ujmy, a to predovšetkým intenzitu vzťahu žalobcov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostaleho na usmrtenej osobe a eventuálne poskytnutie inej satisfakcie.

45. So všetkými týmito okolnosťami sa súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite vyporiadal a vychádzal z toho, že primeraná suma odškodnenia by sa mohla pohybovať okolo 20 000 eur pre každú oprávnenú osobu, pričom následne prihliadol na ďalšie okolnosti prípadu, predovšetkým na spoluzavinenie právneho predchodcu žalovaných na danej nehode (čo v zmysle vyššie uvedeného žalobcovia v odvolaní nespochybnili - §§ 379, 380 CSP) ako aj na charakter vzťahov žalobcov s ich právnym predchodcom, ktoré podrobil objektívnej analýze a vyhodnoteniu, pričom možno konštatovať, že v odvolacom konaní neboli preukázané okolnosti, ktoré by viedli k iným záverom, pokiaľ ide o žalobkyňu 2/, než k akým dospel súd prvej inštancie. Po zvážení všetkých okolností prípadu je konkrétna výška náhrady nemajetkovej ujmy stále predmetom voľnej úvahy súdu, a preto nemožno vyhovieť námietkam žalobcov v tom smere, že súd má uviesť aj konkrétny výpočet, ktorým k sumám náhrady nemajetkovej ujmy dospel. Úvahy súdu v tomto kontexte smerujú k záverom o charaktere a kvalite vzťahov oprávnených osôb k ich právnemu predchodcovi a nemusia mať kvalitu exaktnej matematickej precíznosti.

46. V závislosti od toho je dôvodné, aby žalobkyňa 2/ bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 8.000,- eur pri zvážení ďalších okolností, vrátane intenzity vzťahu tejto žalobkyne k jej právnemu predchodcovi - otcovi. Tento vzťah bol nepochybne intenzívny, a to predovšetkým z toho dôvodu, že žalobkyňa 2/ mala aj ako maloletá veľmi pozitívny vzťah k otcovi, pretože jej rodičia spoju nežili, hoci nebola zverená do jeho osobnej starostlivosti. Preto je plne dôvodné priznanie takejto náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyňi 2/, vo výške 8.000,- eur a v závislosti od tohto odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok vo vzťahu k tejto žalobkyňi ako vecne správny potvrdil.

47. Pokiaľ ide o žalobcu 3/, treba súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, že intenzita jeho vzťahu k otcovi nebola na takej vysokej úrovni ako intenzita vzťahu žalobkyne 2/. S otcom sa stretával príležitostne a ako pracujúci človek nebol na neho ani žiadnym spôsobom odkázaný, avšak to neznamená, že strata, ktorá ho postihla pri úmrtí jeho otca je menej závažná a bolestná ako u žalobkyne 2/. Po zvážení všetkých okolností vo vzťahu k žalobcovi 2/ je dôvodné, aby aj jemu sa dostalo odškodnenia v rovnakej miere ako žalobkyni 2/, teda jeho sestre, pretože podľa názoru odvolacieho súdu nie je namieste robiť až takú exaktnú diferenciáciu pri posudzovaní kvality vzťahu súrodencov k ich otcovi a diferenciáciu odškodnenia utrpenej nemajetkovej ujmy. V každom prípade aj žalobca 3/ utrpel stratu svojho rodiča, s ktorým mal dobré a normálne vzťahy tak, ako to vyplynulo z vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie.

48. Preto postupom podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalobcovi 3/ čo do sumy 6.000,- eur náhrady nemajetkovej ujmy a postupom podľa § 388 CSP zmenil rozsudok vo vzťahu k tomuto žalobcovi v jeho zamietavej časti (do sumy 8.000,- eur) tak, že mu priznal ďalšiu sumu 2.000,- eur náhrady nemajetkovej ujmy, aby aj jeho odškodnenie dosiahlo sumu 8.000,- eur.

49. Napokon treba poukázať na to, že nepochybil súd prvej inštancie pokiaľ priznal náhradu nemajetkovej ujmy aj žalobkyni 1/, hoci je nepochybné, že vzťahy medzi žalobkyňou 1/ a jej manželom boli počas jeho života narušené, manželia spolu nežili, ako bolo vyššie naznačené, a preto nemožno hovoriť o intenzívnej ujme, totožnej s tou, ktorú utrpeli deti nebohého poškodeného. Nemožno konštatovať, že by kvalita vzťahu, ktorý mala žalobkyňa 1/ voči svojmu manželovi bola porovnateľná s kvalitou vzťahu, ktorú mali k svojmu otcovi žalobcovia 2/ a 3/ (a ďalšia dcéra G. M.). K ujme aj na jej strane však došlo, pretože nemožno opomenúť, že mala s nebohým manželom 3 deti a z toho vyplývajúca kvalita tohto vzťahu si podľa názoru odvolacieho súdu zaslúži odškodnenie vo vyššej miere, ako to urobil súd prvej inštancie, teda vo výške 3.000,- eur.

50. Preto postupom podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalobkyni 1/ čo do sumy 1.000,- eur a postupom podľa § 388 CSP zmenil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby vo vzťahu k tejto žalobkyni (do sumy 3.000,- eur) tak, že jej priznal ďalšiu sumu 2.000,- eur tak, aby výška náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne 1/ dosiahla primeranú sumu 3.000,- eur.

51. V kontexte celej veci treba dať do pozornosti rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 9C/20/2018 z 27.9.2018, ktorým súd prvej inštancie v tomto inom konaní prisúdil náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8.000,- eur G. M., ktorá je dcérou poškodeného P. T. a žalobkyne 1/ a sestrou žalobcov 2/ a 3/ v tomto aktuálnom konaní. V konaní pod sp.zn. 9C/20/2018 Okresného súdu Prešov bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 7Co/178/2018 z 29.4.2019.

52. O trovách celého konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 2 CSP a § 255 ods. 2 CSP, podľa ktorého odvolací súd vyslovil, že žiadna zo sporových strán nemá právo na náhradu trov konania vzhľadom na to, že každá zo sporových strán mala v konaní úspech len čiastočný.

53. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).